

אלו מציאות

ספר תרגול

בבא מציעא, פרק שני | כא. - לג:

אתר ידע
מרכז המידע והתמיכה

אתר • ידע • למידה • הכשרה • טיפול • ידע • אתר-המרכז • תומך לראיות הידע

לכתובים נוספים במייל שילוני, וואטסאפ וטלגרם: teda@achivem.com

הטיפוס הוא שלך

ספר תרגול

כתיבה: נתן חנוכה
עריכה: ניר בן - דוד
עיצוב: אברהם כפיר אדרי
מהדורה ראשונה ה'תשפ"ג

מהדורה זו יוצאת לאור תודות לתרומתה האדיבה של האישה היקרה

שולמית חנוכה
יהי רצון שתזכה לאריכות ימים טובים
ורוב נחת מכל יוצאי חלציה

©

כל הזכויות שמורות למחבר ולעורך
אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע,
לשדר, או לקלוט בכל דרך אחרת, כל חלק שהוא מהחומר בספר זה בארץ ובחול.
שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט
אלא ברשות מפורשת בכתב מהמחבר, או העורך.

להזמנות:

נתן. 052-5735114

ניר. 050-7262725

info@hatipus.co.il

hatipus.co.il

הקדמה

כל המרבה בקנייני תורה מרבה תורה (חזון איש)

איך נדע שאנחנו יודעים ומבינים את אשר למדנו!

אחרי לימודי סוגיא, או כל נושא לימודי אחר הכל נראה לי ברור, מובן וידוע באותו רגע, אולם בזמן שאני נשאל שאלות על

הנושא מתבררת לי אמת אחרת, שאיני יודע כלל את הלימוד, מדוע?!

הפער בין תחושת הידיעה לבין היזכרות אמיתית עלול לעורר תסכול רב כאשר:

”אני לא יכול להסביר את זה אבל אני טוען שאני יודע את זה”

שני עניינים גורמים לי רק לתחושה שברור לי, אבל באמת איני יודע, והם:

- ההיכרות מטעה: הידיעה שראיתי, או שלמדתי מאותו נושא קודם לכן, אך אין בזיכרוני מידע מסודר וחיוני על אותו נושא, מעוררת בי תחושה של ידיעה, בעוד שאם אבחן על החומר יתברר שטעיתי.
- הנגישות החלקית: כאשר יש לי ידיעה בחלק מהחומר, או בחומר הקשור אליו זה יוצר תחושת ידיעה אבל באמת זו לא ידיעה אמיתית, משום שחסרים לי המון חלקים, או תכנים מהנושא.

מסקנה: גם אחרי שקראתי ושיננתי את החומר ויש לי היכרות רבה איתו, לידע ההכרחי והמעמיק יותר, המבוסס על היזכרות לא הגעת. הרגשה זו שאנו מבינים, אינה זהה ליכולת שלנו לתאר את הסוגיא בעצמינו. היכולת להסביר לאחרים מגדירה את הידיעה וההבנה ולא היכולת להבין מה אחרים מסבירים. המסוגלות לדבר במילים שלי ולהביע בכתב את ידיעתי בנושא היא חלק מהידיעה האמיתית. על כן בא ספר התרגול להשלים את ספר הלימוד בפרק אלו מציאות, בכדי להגיע לידיעה אמיתית בלימוד הגמרא.

התלמיד לא מסתפק בהסבר הניתן לו בלימוד הסוגיא אלא הוא מתחיל לבנות בעצמו את הסוגיא מההתחלה ועד לידיעה הברורה, להסביר במילותיו את הנלמד ולרכוש כלים ללימוד הבא. שבלונת הגמרא מחברת אותו למילות הארמית והבנתן על ידי הצבתן בדף עם פיסוק נכון של הסוגיא. כך נרכשת גירסא נכונה שהוא בנה ולא רק שמע, וכידוע גרסה נכונה חצי הבנה.

השאלות בנויות בצורת בניין מתחילת הנושא ועד מסקנתו ומנחות את הלומד להבנת הנושא ע”פ שלבי הסוגיא, כך שאם הנושא היה ברור, נבחן את עצמינו ונרכוש ידיעה. במידה והתקשינו יש את הכלים והיכולת להיעזר בספר הלימוד ולהשלים את הידיעה ולא רק את התחושה.

כך נכתב במכתב ששלח רבי עקיבא איגר לבנו

- אבקשך בני ידידי לפקוח עין על זה שיהיה נדפס על נייר יפה, דיו שחור ואותיות נאותות.
- כי לדעתי הנפש מתפעלת והדעת מתרווחת והכוונה מתעוררת מתוך הלימוד בספר נאה ומהודר, וההיפוך בהפכו אם הכתב מטושטש.
- והוא כמעט כדרך שאמרו חז”ל: ”כל הקורא בלא נעימה וכו’ ונתתי להם... ומשפטים בל יחיו בם” כי אלו מעירים ומשמחים הנפש והכוונה נכונה עם השמחה אל הדבר, הן כמו נשמה וחיות אל הגוף.

לכן טרחנו שהספר יהיה בכתב גדול, ברור, קריא ומודגש רק למענך לומד יקר וגם אתה, אל תסתפק אלא רק בספרים מרחיבי הדעת המשמחים ומבעירים את הנפש, והעיקר לעשות נחת רוח ליוצרינו.

בהצלחה,

מקרא - ספר תרגול

3. הקף את המילה הנכונה:

מאבד הממון: התייאש / אינו
והוא מסנן את החול, רק ב...
ממון אחר, ולכן המציאה שייכת למוצא ללא...

הקף את המילה הנכונה

4. מדוע סימן זה, לא מועיל להשיב את המעות?
[העזר ברש"י ד"ה: המוצא מעות]

שאלה פתוחה

5. סדר את המשפטים לפי סדר הצריכי בגמ', מדוע נכתב חמור בתורה.

שבלנות הגמרא לפיסוק וביאור הסוגיא

שאהבידה שייכת לו, אבידה, צריך להחזיר.

או להחזיר את החמור בסימנים שבאוכף הייתי אומר לא מחזיר.

אבל להחזיר חמור שיש עדים שמעידים שהאוכף של פלוני.

לכן נכתב בתורה "חמור", ללמדנו שמחזיר "חמור" בסימנים שבאוכף.

מחמאות מוטיבציה

אם היה נכתב בתו שמחזיר אבידה.

כתוב את התשובות בטבלה איזה כיף שהכל ברור. אשריך!

אלו מציאות	
של מי?	
ואלו	
מי הם?	
חייב להכריז	
מי המכריז?	

6. הקף: נכון / לא נכון

- משתמש בכלי עץ, בשביל לחזקם נכון / לא נכון
- משתמש בכלי נחושת במים, אבל נכון / לא נכון
- מש בכלי כסף במים קרי נכון / לא נכון

שאלת ברירה

פסק ובאר את הגמרא

דף כג:

ומחרוזות של דגים: אמאי, להוי קשר סימן?
 בקטרא דציידא דכולי עלמא הכי מקטרי.
 ולהוי מנין סימן? במנינא דשויין. בעו מיניה
 מרב ששת מנין הוי סימן או לא הוי
 סימן? אמר להו רב ששת: תניתוה, מצא כלי
 כסף וכלי נחושת גסטרון של אבר וכל כלי
 מתכות הרי זה לא יחזיר, עד שיתן אות או
 עד שיכויין משקלותיו, ומדמשקל הוי סימן
 מדה ומנין נמי הוי סימן:

הפניה לספר לימוד

שאלות לגמרא (עמ' 49 בספר הלימוד)

הודאות

ענו על השאלות / סמנו את התשובה הנכונה

- במסגרת הגמ' - סמן בצבע את שתי השאלות הראשונות, את המילים שנשאל חכם שאלה ואת הפתיחה לפתרון הבעיה ממקור תנאי.

סמן בצבע

1. כתוב את המשפטים הבאים בלשון הגמ':
 א. נגנב למארחו כוס של כסף. _____
 ב. ראה את אותו תלמיד ישיבה. _____
 ג. ניגב ידיו במגבת של חברו. _____
 ד. זהו הגנב. _____
 ה. לא איכפת לו, מהממון של חברו. _____

ביאור משפטים

2. הסבר מה הן "כריכות"? [העזר ברש"י ד"ה: כריכות]
 א. עומרים קטנים.
 ב. עטיפות של מחברות וספרים.
 ג. חבילות של תבואה הקשורות בחבל.

7. השלם את הטבלה, לפי תירוצו של רב זביד

טבלת השלמה

משתנינו וברייתא א'	ברייתא ב'	עוסקת ב
		הכלי [דין וטעם]
		הפירות / הפשתן [דין וטעם]

אוצר מילים של המוצא	לא נפלו ממנו חייב להכריז	בודאי נפלו ממנו יש סימן	סל קרוע ופירות גיגית ופשתן

השלמת טקסט

8. קב בארבע אמות, זה כמות מועטת _____, בעליהן _____, שחצי קב בשתי אמות, זה גם כמות מועטת _____ ובעליהן _____!?

אוצר מילים	מפקירן	ולא חשובה	ולא חשובה	מפקירן

9. (הקף את המילה הנכונה) לשיטת רבא.

- לשיטת ת"ק יכול להיות שסימן היבלת הוא של אדם אחר ולא של בעלה נכון / לא נכון
- לשיטת אלעזר בן מהבאי, סימן היבלת יכול להימצא רק אצל בעלה נכון / לא נכון
- לשיטת ת"ק יכולה להינשא מכיוון שסימן היבלת היה לבעלה נכון / לא נכון
- לשיטת אלעזר בן מהבאי, אסורה להינשא נכון / לא נכון

10. סדר את המשפטים לפי הסדר הנכון.

- אמרו לו, הבנו לא נכון את השאלה, וכוונתנו שאינך רמאי.
- בא לפני רבה בר רב הונא ליטול אבידתו.
- שאל אותם, האם אתם יודעים שהוא רמאי? הלך והביא עדים
- אמרו לו כן, התפלא אביו של רב פפא ותמה: וכי אני רמאי!?
- נמצא חמורו של אביו של רב פפא.
- אמר לו תביא עדים שיעידו שאינך רמאי.

נכון / לא נכון

סידור משפטים

מתח קו

11. מתח קו, בין המילה בפסוק, לדרשה שלה שנדרשה בברייתא בסימן החמישי.

- רובץ שרגיל לרבוץ - חייב לפרוק
- רובץ, דוקא שנפל מכובד המשא - חייב לפרוק
- דוקא שהמשא עדיין עליו - חייב לפרוק
- אבל משא שמעבר ליכולתו לנשוא - אינו חייב לפרוק
- נפל ממנו המשא - אינו חייב לפרוק
- ולא רבצן - רגיל לרבוץ תחת משאו - אינו חייב לפרוק

פסק ובאר את הגמרא

דף כ"א.

קב שומשמין בארבע אמות

מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דלא חשיבי ושומשמין כיון דחשיבי לא מפקר להו או דלמא משום דנפיש טרחיהו וכ"ש שומשמין כיון דנפיש טרחיהו טפי מפקר להו קב תמרי בארבע אמות קב רמוני בארבע אמות מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דלא חשיבי קב תמרי בארבע אמות קב רמוני בארבע אמות נמי כיון דלא חשיבי מפקר להו או דלמא משום דנפישא טרחיהו וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו מאי תיקון:

שאלות לגמרא

ענו על השאלות / סמנו את התשובה הנכונה

עבודה מצוינת

• במסגרת הגמ' - סמן בצבע את 2 השאלות הנוספות של רבי ירמיה ואת התירוץ לכל השאלות.

1. הדין השלישי, השלם: קב שומשמין בארבע אמות מהו? הטעם שקב בארבע אמות, הרי הם של המוצא, מכיון שזה כמות מועטת _____ לכן _____ ושומשמין מכיון שהם _____ בעליהן _____

אוצר מילים	חשובים	לא מפקירן	ולא חשובה	מפקירן

2. או אולי נאמר: הטעם שקב בארבע אמות, הרי הם של המוצא, מכיון _____ לאוספן, בעליהן _____ - וכל שכן שומשמין, מכיון _____ לאוספן, בעליהן _____!?

אוצר מילים	מפקירן	שהטרה יותר מרובה	מפקירן	שהטרה מרובה

3. מדוע בשומשמין יש טרה מרובה לאוספן, אבל הם חשובים? [העזר ברש"י ד"ה: שומשמין]

4. הדין הרביעי, השלם: קב תמרי/ קב רימוני בארבע אמות מהו? הטעם שקב בארבע אמות, הרי הם של המוצא, מכיון שהם _____ לכן _____ גם קב תמרי / רימוני, מכיון _____ בעליהן _____

אוצר מילים	לא חשובין	מפקירן	מפקירן	שלא חשובין

5. או אולי נאמר: הטעם שקב בארבע אמות, הרי הם של המוצא, מכיון _____ לאוספן, בעליהן _____ - אבל קב תמרי/רימוני, מכיון _____ לאוספן, בעליהן _____!?

אוצר מילים	שהטרחו מרובה	שאינן טרחה מרובה	מפקירן	לא מפקירן

אתה חבר מדהים, גש לסייע לחבר שהתקשה בהבנה

3. דעת אביי: יאוש שלא מדעת - אינו יאוש. איך זה מתפרש מבחינה הלכתית?
 א. המוצא חייב להכריז על האבידה.
 ב. המוצא, אינו זוכה באבידה.
 ג. המאבד לא התיימש כלל מאבידתו.

4. דעת רבא: יאוש שלא מדעת - הינו יאוש, איך זה מתפרש מבחינה הלכתית.
 א. המאבד התיימש מזמן.
 ב. המוצא זוכה באבידה.
 ג. המוצא אינו זוכה באבידה.

5. באיזו אבידה, אין מחלוקת בין אביי לרבא, שיאוש שלא מדעת - אינו יאוש?
 א. שאין בה סימן.
 ב. שיש בה סימן.

6. מהו החידוש שמוסיפה הגמ' בענין הזה שאין מחלוקת?
 א. אפילו ששמעו אותו שהתיימש, אחרי שנמצאה האבידה, לא נחשב יאוש.
 ב. שבענין זה אין מחלוקת.
 ג. שבמקרה כזה האדם לא מתיימש מאבידתו.

7. מה הוא הטעם, לתשובה בשאלה 6?
 א. מכיון שיש באבידה סימן, לא מתחשבים ביאוש.
 ב. מכיון שיש באבידה סימן, המוצא חייב להכריז.
 ג. שתי התשובות נכונות.

8. איזו אמירה מעידה, שאדם התיימש מאבידתו? [העזר ברש"י ד"ה: דמיאש לבסוף]

6. הסבר, איך אנחנו יודעים ששאלותיו של רבי ירמיה לא נפתרו?

פסק ובאר את הגמרא

דף כא:

איתמר

יאוש שלא מדעת אביי אמר לא הוי יאוש ורבא אמר הוי יאוש בדבר שיש בו סימן כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואף על גב דשמעיניה דמיאש לסוף לא הוי יאוש דכי אתא לידיה באיסורא הוא דאתא לידיה דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש מימר אמר סימנא אית לי בגויה יהבנא סימנא ושקילנא ליה

שאלות לגמרא (עמ' 14 בספר הלימוד)

ענו על השאלות / סמנו את התשובה הנכונה

• במסגרת הגמ' - סמן בצבע את המקרה והטעם שלא חולקים בו אביי ורבא.

1. מה הוא "יאוש מדעת"?
 א. התיימש מכיון שאין לו דעת.
 ב. בלבול דעתו גרמה לו להתיימש.
 ג. אחרי יאוש בעלים, נמצאה האבידה.

2. מה הוא "יאוש שלא מדעת"?
 א. בעלי האבידה התיימשו, אחרי מציאת האבידה.
 ב. לא היה בדעתו להתיימש.

פסק ובאר את הגמרא

דף כא:

בזוטו של ים ובשלוליתו

של נהר אע"ג דאית ביה סימן רחמנא שרייה כדבעינן למימר לקמן כי פליגי בדבר שאין בו סימן אביי אמר לא הוי יאוש דהא לא ידע דנפל מיניה רבא אמר הוי יאוש דלכי ידע דנפל מיניה מיאש מימר אמר סימנא לית לי בגויה מהשתא הוא דמיאש (סימן

ואה כמה משמעותי לחזור על הגמרא בשביל להצליח

שאלות לגמרא

(עמ' 15 בספר הלימוד)

ענו על השאלות / סמנו את התשובה הנכונה

• במסגרת הגמ' - סמן בצבע את המילים האומרות שהתורה התירה ואת המקרה בו חולקים אביי ורבא.

1. צטט את שני המקומות, שבהם, גם סימן באבידה אינו מועיל:

2. הסבר מה הם מקומות אלו? [העזר ברש"י ד"ה: זוטו של ים, וד"ה: ושוליתו של נהר]

3. מה מדגיש רש"י בד"ה: רחמנא שרייה, בעניין המקומות הללו?
א. שאפילו שהיה כאן "יאוש שלא מדעת", זכה המוצא באבידה.
ב. שאפילו שהיה כאן "יאוש מדעת", לא זכה המוצא באבידה.

4. באיזה סוג של אבידה, יש מחלוקת בין אביי לרבא?

5. מדוע אביי סובר "שיאוש שלא מדעת", אינו יאוש?

- א. מכיון שאין סימן, המוצא אינו יכול להכריז עליה.
- ב. אינו נקרא יאוש, לזכות את המוצא באבידה.
- ג. מכיון שבזמן המציאה, לא היה עדיין יאוש בעלים, לא זכה בה המוצא.
- ד. תשובות ב ו- ג נכונות.

6. לשיטת אביי: מתי יאוש בעלים, מזכה את המוצא באבידה?

- א. שבעלי האבידה התייאשו, לפני או בזמן מציאת האבידה.
- ב. רק שקדם יאוש בעלים ואחר כך מציאת האבידה.
- ג. שתי התשובות נכונות.

7. מדוע רבא סובר "שיאוש שלא מדעת", הינו יאוש?

- א. מכיון שאין סימן באבידה.
- ב. מכיון שאין סימן, בעל האבידה עתיד להתייאש, נחשב כאילו התייאש מלכתחילה.

8. לשיטת רבא: מתי יאוש בעלים, מזכה את המוצא באבידה?

- א. אף שהתייאש בעלי האבידה, אחרי שנמצאה האבידה.
- ב. יאוש שקדם למציאת האבידה וכ"ש אחרי המציאה.
- ג. שתי התשובות נכונות.

פסק ובאר את הגמרא

דף כא:

(סימן פמג"ש ממקגט"י ככסע"ז) תא שמע פירות מפוזרין הא לא ידע דנפל מיניה הא אמר רב עוקבא בר חמא הכא במכנשתא דביורי עסקינן דאבידה מדעת היא ת"ש מעות מפוזרות הרי אלו שלו אמאי הא לא ידע דנפל מיניה התם נמי כדרבי יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה הכא נמי אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה

פסק ובאר את הגמרא

דף כא:

ת"ש עיגולי דבילה וככרות של נחתום הרי אלו שלו אמאי והא לא ידע דנפל מיניה התם נמי אגב דיקורי מידע ידע בהו ת"ש ולשונות של ארגמן הרי אלו שלו ואמאי הא לא ידע דנפל מיניה התם נמי אגב דחשיבי משמושי ממשמש בהו וכדרבי יצחק ת"ש המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן והא לא ידע דנפל מיניה אמר רבי יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה

• במסגרת הגמ' - סמן בצבע את המונח המשמש להבאת מקור תנאי להקשות ממנו ואת הביטויים ששתי ההלכות עוסקות במקרים שונים.

1. מה הוא הנושא הראשון, שממנו מקשה הגמ' על "אוש שלא מדעת"?

2. איך מנושא זה, יש קושיה על דעת אביי?

3. צטט את תירוץ הגמ'?

4. הסבר איך תירוץ הגמ', מיישב את שיטת אביי? [העזר ברש"י ד"ה: דאבידה מדעת היא]

5. מה הוא הנושא השני, שממנו מקשה הגמ'?

6. איך מנושא זה, יש קושיה על דעת אביי?

7. צטט את תירוץ הגמ'?

8. הסבר איך תירוץ הגמ', מיישב את שיטת אביי? [העזר ברש"י ד"ה: עשוי למשמש]

תשובה נפלאה

9. על איזה מקרה מדובר במעות מפוזרות?

א. אוש שלא מדעת.

ב. אוש מדעת.

ג. אבידה מדעת.

שאלות לגמרא (עמ' 17 בספר הלימוד)

ענו על השאלות / סמנו את התשובה הנכונה

• במסגרת הגמ' - סמן בצבע את המילה ת"ש והתם ואמר רבי יצחק וראה את תחילת השאלות ותירוצם.

1. מה הוא הנושא השלישי, שממנו מקשה הגמ'?

2. איך מנושא זה, יש קושיה על דעת אביי?

3. צטט את תירוץ הגמ'?

4. הסבר איך תירוץ הגמ', מיישב את שיטת אביי?

פסק ובאר את הגמרא

דף כא:

ת"ש מאימתי כל אדם מותרים
בלקט משילכו בה הנמושות ואמרינן מאי
נמושות וא"ר יוחנן סבי דאזלי אתיגרא
ריש לקיש אמר לקוטי בתר לקוטי ואמאי
נהי דעניים דהכא מיאשי איכא עניים
בדוכתא אחריתא דלא מיאשי אמרי כיון
דאיכא עניים הכא הנך מעיקרא איאזשי
מיאש ואמרי עניים דהתם מלקטי ליה

שאלות לגמרא

(עמ' 18 בספר הלימוד)

ענו על השאלות / סמנו את התשובה הנכונה

- במסגרת הגמ' - סמן בצבע את שמות האמוראים ודעתם לשאלת מה הם נמושות ותירוץ הגמ' שיש יאוש מדעת של העניים.

1. מה היא מצוות "לקט"?

2. כשברור לנו, שלא יבואו עניים ללקוט, מה דין הלקט?

3. צטט את שאלת המשנה ואת תשובתה:

4. לדעת רבי יוחנן, מתי הלקט נעשה הפקר לכולם?

[העזר ברש"י ד"ה סבי דאזלי]

5. לדעת ריש לקיש, מתי כל אדם מותר בלקט?

[העזר ברש"י ד"ה: לקוטי בתר לקוטי]

5. על איזה מקרה מדובר כאן?

א. יאוש שלא מדעת.

ב. יאוש מדעת.

ג. אבידה מדעת.

מאמציך לאורך הדרך מייקרים בעיניך את לימוד התורה

6. מה הוא הנושא הרביעי, שממנו מקשה הגמ'?

7. איך מנושא זה, יש קושיא על דעת אביי?

8. צטט את תירוץ הגמ'?

9. הסבר איך תירוץ הגמ', מיישב את שיטת אביי?

10. באיזה מקרה נוסף מצינו את התירוץ הזה?

11. מה הוא הנושא החמישי, שממנו מקשה הגמ'?

12. איך מנושא זה, יש קושיא על דעת אביי?

13. צטט את תירוץ הגמ'?

14. הסבר איך תירוץ הגמ', מיישב את שיטת אביי?

15. באיזה שני מקרים נוספים, מצינו את התירוץ הזה?

פסק ובאר את הגמרא

דף כא:

ת"ש

קציעות בדרך ואפילו בצד שדה קציעות
וכן תאנה הנוטה לדרך ומצא תאנים
תחתיה מותרות משום גזל ופטורות מן
המעשר בזיתים ובהרובים אסור בשלמא
רישא לאביי לא קשיא אנב דהשיבי
ממשמש בהו תאנה נמי מידע ידיע דנתרא
אלא סיפא לרבא קשיא דקתני בזיתים
ובהרובים אסור אמר רבי אבהו שאני זית
הואיל וחזותו מוכיח עליו ואע"ג דנתרין
זיתי מידע ידיע דוכתא דאיניש איניש
הוא אי הכי אפילו רישא נמי אמר רב
פפא תאנה עם נפילתה נמאסת

בפיסוק נכון של הסוגיה אתה קרוב להבנה בהירה

שאלות לגמרא

(עמ' 19 בספר הלימוד)

ענו על השאלות / סמנו את התשובה הנכונה

- במסגרת הגמ' - סמן בצבע אחד את הרישא ובצע שני את הסיפא ואת המילים האומרות שהרישא לא קשה לאביי והסיפא קשה לרבא ואת המילים המעידות שהגמ' תקשה על הרישא.

- מה כוונת המילים "מותרות משום גזל"?
 - אסור לקחתן, מכיון שזה גזל גמור.
 - מותר לקחתן, ואין כאן איסור גזל.

- לדעת מי, תואם הדין ברישא? נמק:
[העזר ברש"י ד"ה: מותרות משום גזל]

- לשיטת רבא, מדוע התאנים הפקר?
 - מכיון שיאוש שלא מדעת הינו יאוש.
 - מכיון שהם פירות משבעת המינים.

- כתוב את המשפטים הבאים בלשון הגמ'.
 - זקנים ההולכים בעזרת מקל:

ב. לקיטה אחר לקיטה:

- מה הוא הטעם, שכל אדם מותר בלקט?
 - יאוש בעלי השדה.
 - מכיון שכולם מותרים בלקט.
 - יאוש העניים מהלקט.

- השלם את הקושייה על דעת אביי:
גם אם עניי המקום הזה _____, הרי יש
עניים במקום אחר שלא _____, ולכן יש כאן
הכל, המשנה התירה את הלקט לכולם, ולדעת אביי,
אינו _____
?יאוש, מדוע הותר הלקט לכולם

- באיזה מקרה, מניחה הגמ' שמדובר? [העזר ברש"י ד"ה:
ואמאי]
 - יאוש מדעת.
 - יאוש שלא מדעת.
 - אבידה מדעת.

- צטט מרש"י [ד"ה: "נהי"], את הראיה, שיאוש שלא
מדעת הינו יאוש:

- צטט את תירוץ הגמ', המיישב את דעת אביי:

- השלם את הסיבה לייאוש עניי שאר המקומות
שמתייאשים מראש: מכיוון:

ולכן יש כאן "יאוש מדעת" ואין קושייה על אביי.

4. מדוע התאנים פטורות מן המעשר?

[העזר ברש"י ד"ה ופטורות מן המעשר]

5. לדעת מי, תואם הדין בסיפא? נמק:

6. איך מיישבת הגמ' את הרישא עם אביי?

א. קציעות בדרך וכו':

ב. תאנה הנוטה לרה"ר וכו':

7. לדעת אביי, המקרים ברישא הם:

א. יאוש שלא מדעת.

ב. יאוש מדעת.

8. במה שונה הדין בסיפא מהרישא?

א. ברישא מצא תאנים בדרך, ובסיפא מצאן בבית.

ב. ברישא התאנים מותרות למוצאן, ובסיפא הזיתים והחרובין נאסרו.

9. מדוע הסיפא, לא מסתדרת לשיטת רבא?

א. מכיון שהזיתים והחרובים נאסרו על המוצא.

ב. מכיון שהזיתים והחרובים נאסרו על המוצא, יוצא,

שיאוש שלא מדעת אינו יאוש.

ג. שתי התשובות נכונות.

15. העתק את הברייתא לטבלה שלפניך:

חלקי המשנה	מקרה	דין
מקרה א:		
מקרה ב:		
סיפא		

16. מתח קו בין הביטוי / המונח - המילה - לביאורה.

○ אי הכי...? ○ פתיחה לשאלה על תירוץ או פירוש שנאמר קודם לכן בגמרא

○ מקור תנאי הוא ○ משנה - ברייתא - תוספתא, דברי התנאים

10. מה יהיה דין הזיתים והחרובין, כאשר נאמר שהם נמאסים בנפילתן לקרקע?
א. יאוש שלא מדעת ואסורין למוצאן.
ב. יאוש מדעת ומותרין למוצאן.

11. איך מיישב רבי אבהו את הסיפא, לשיטת רבא?

12. צצט מרש"י ד"ה: ["חזותו מוכיח עליו"], את הטעם, שבעל הזיתים אינו מתייאש:

תשובה מאירה והגמרא ברורה

13. צטט את שאלת הגמ', על תירוצו של רבי אבהו:

14. איך מסביר רב פפא, את ההבדל בין התאנים לזיתים?
א. תאנה שנפלה לקרקע, אי אפשר לשטוף, וזית אפשר לשטוף.
ב. תאנה נמאסת בנפילתה, יש יאוש מדעת - זית לא נמאס, לכן אין יאוש בעלים.

פסק ובאר את הגמרא

דף כא: - כב.

תא שמע הגנב שנטל מזה ונתן לזה
וכן גזלן שנטל מזה ונתן לזה וכן ירדן שנטל
מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה
שנתן נתן בשלמא גזלן וירדן
דקא חזי להו ומיאש אלא גנב מי קא חזי
ליה דמיאש תרגמה רב פפא בלסטים
מזוין אי הכי היינו גזלן תרי גוונני גזלן

שאלות לגמרא

(עמ' 21 בספר הלימוד)

ענו על השאלות / סמנו את התשובה הנכונה

- במסגרת הגמ' - סמן בצבע המילים הפותחות בהבאת מקור להקשות, מילה המתחילה בבירור / שאלה, מילה המתחילה ביישוב השאלה, מילים המורות על תחילת שאלה / קושיא.

1. צטט את שלושת המקרים, המובאים בברייתא:

2. מדוע החפץ שייך לאדם שקיבלו?
א. מכיון שאין סימן לחפץ.
ב. מכיון שיש יאוש בעלים מחפץ זה.

3. מה ההבדל בין גנב לגזלן בצורת לקיחת חפצים מאנשים?

4. האם הדין שייך רק בירדן: נמק: [העזר ברש"י ד"ה: ירדן]

5. מדוע במקרה הגזלן והירדן, יש יאוש מדעת?

6. מדוע במקרה הגנב, יש יאוש שלא מדעת?

7. הסבר, מדוע ממקרה הגנב, יש להקשות על דעת אביי?

8. הסבר, איך מיישב רב פפא את הברייתא, לשיטת אביי?

9. מה קשה על תירוצו של רב פפא?

10. הסבר את תירוץ הגמ' לשיטת רב פפא?

11. השלם: לא קשה על אביי, מכיון שהגנב המובא בברייתא, הוא _____, ומלכתחילה הבעלים _____, ויש כאן _____.

אחרי עמל זוכים להבין את הסוגיה

12. כתוב בלשון הגמ' את המשפטים שלפניך.

א. שראה אותם ומתייאש. _____

ב. אלא במקרה של גנב, האם הוא רואה את הגניבה, שהוא מתייאש מהחפץ. _____

ג. אם כך הרי הוא גזלן. _____

ד. שני מיני גזלן. _____

מייל: hatipus123@gmail.com

טלפון: 050-7262725

אתר: hatipus.co.il

